

Familjeföretagande i fokus

Illustration: Pixabay

Drygt hälften av alla privata företag med anställda i det svenska näringslivet är familjeföretag. De verkar inom vitt skilda områden och kan vara allt från storföretag till mindre bolag, men hittills har forskningen om deras unika särart och funktion i det ekonomiska ekosystemet varit begränsad. Sedan en tid tillbaka pågår ett forskningsprojekt på IFN med fokus på just familjeföretagens roll för näringslivets utveckling och balans.

Lars Persson är vice vd på IFN och en av forskarna som arbetar i projektet. Han beskriver varför det är intressant och relevant att forska om familjeföretag:

- Faktum är att familjeföretag utgör majoriteten av alla företag i de flesta industriländer. Trots det har nationalekonomisk forskning i relativt begränsad utsträckning tagit hänsyn till att ägarna till familjeföretag inte enbart fokuserar på vinstmaximering utan också drivs av att företaget ska kunna drivas vidare av framtida generationer av familjen, säger Lars Persson och fortsätter:
- Familjeföretagens annorlunda ägarlogik gör att de kommer att agera något annorlunda än icke-familjeföretag. De

kommer därigenom att fylla andra roller än icke-familjeföretag i näringslivets ekosystem. För att kunna utforma effektiva regelverk som stimulerar näringslivets utveckling och balans behöver vi en ökad kunskap om familjeföretagens funktionssätt.

Under våren har forskargruppen färdigställt en databas över familjeföretag som kombinerats med verksamhetsdata som kommer att utgöra grunden för forskningen. Lars Persson berättar att forskargruppen fokuserar på privatägda icke-finansiella företag med minst en anställd, och skiljer mellan familjeägda och icke-familjeägda företag och använder information från Statistiska centralbyrån

för familjerelationer (Födelseregistret), ägarförhållanden (K10 blanketter för kvalificerade andelar i fåmansföretag), företagens verksamhet (Företagens ekonomi) samt individ-er (LISA). Till detta kopplas information från Bolagsverket om vd och styrelseordförande i företag.

Vad innebär då begreppet familjeföretag, som till förstone kan framstå som självförklarande?

Enligt Lars Persson skulle en alltför generös, eller alltför smal, definition av familjeföretag riskera att leda till en felaktig förståelse av vad som verkligen utmärker familjeföretag.

– Vi använder följande definition: minst två personer bland de nuvarande (del)ägarna och styrelse (vd eller styrelseordförande) i företaget måste vara släkt i form av barn–förälder, syskon, far/morförälder, kusiner eller gifta makar. En av anledningarna till vår relativt begränsade definition jämfört med tidigare studier är att det inte är självklart att enskilda firmor eller andra enmansbolag bör ses som företag i den typiska definitionen av företag. Sådana företag kan finnas till för att till exempel underlätta för en individ att fakturera för en sidoverksamhet. Företag med färre än en anställd har tagits bort från analysen.

Forskargruppen på IFN består, förutom av Lars Persson, även av **Magnus Henrekson, Anders Kärnä, Pehr-Johan Norbäck** och **Martin Olsson**. De ska bland annat studera familjeföretagens samhällsekonomiska effektivitet och roll i näringslivets struktumvandling. En utgångspunkt är att familjeföretag kommer att kunna spela en annan roll än icke-familjeföretag för näringslivets utveckling och balans.

Enligt Lars Persson kan familjeföretagens roll i näringslivet förstås utifrån att de balanserar målsättningen att maximera vinsten med målsättningen att vara en långsiktig ägare. Detta gör att de tenderar att ta mindre risk i invest-

eringar och finansiering än icke-familjeägda företag samt erbjuder tryggare anställningar till sina anställda. Familjeföretagen kommer således vara mindre omställningsbenägna men mer motståndskraftiga. Familjeföretagen kan därigenom påverka näringslivets dynamik i Sverige genom att jobbskapande och jobbförstörelsen i familjeföretag kommer vara lägre än i icke-familjeföretag.

Forskarna undersöker också om denna långsiktiga syn på företagandet även gör att familjeföretagen är mer motståndskraftiga vid ekonomiska kriser:

– Familjeföretagen har en stabiliserande effekt på den svenska ekonomin särskilt under ekonomiska kriser genom sin högre motståndskraft (lägre jobbförstörelse), vilket medför positiva effekter för den enskilde anställda som får behålla sitt jobb. Samtidigt skapar de färre nya jobb än icke-familjeföretag vilket innebär att de bidrar mindre till omställningen i näringslivet, säger Lars Persson.

Framöver kommer forskargruppen bland annat att titta på hur storleken på familjeföretaget påverkar dess effektivitet. Är det så att mindre familjeföretag lyckas skapa en bättre företagskultur än större familjeföretag och därför lyckas vara mer effektiva? En annan frågeställning som kommer undersökas är om familjeföretagens roll och effektivitet beror på om de är verksamma i glesbygd eller i storstäder.

Forskningsprojektet finansieras delvis av *Family Business Network*, ett nätverk för familjeföretagare. Tack vare kontakterna med nätverket får forskarna också möjlighet att ta del av nätverksmedlemmarnas praktiska erfarenheter av familjeföretagande.

Anslag till IFN-forskare

Flera av våra forskare har under våren beviljats stora anslag för forskningsprojekt. Automatisering, entreprenörskap hos återvändare och tillväxt är några av ämnesområdena för projekten.

Malin Gardberg, Fredrik Heyman, Martin Olsson och Joacim Tåg har gemensamt fått medel från Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse för projektet ”Automation: Labor Market Outcomes and Firm Competitiveness”.

Erik Prawitz har beviljats två anslag, dels från Handelsbanken för projektet ”Ideas, Innovation and Institutional Change: Evidence from historical microdata”, dels från Johan och Jakob Söderbergs stiftelse för projektet

”Returnees and Entrepreneurship in the Age of Mass Migration”.

Magnus Henrekson har fått anslag från Familjen Kamprads stiftelse för projektet ”Tillväxt och lokala institutioner: vad kan politiken göra?”

Therese Nilsson, Lunds universitet och IFN, har beviljats ett anslag från Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse för projektet ”Preparing For the Future, Breaking With the Past”.

Läs mer om de olika forskningsprojektens innehåll på ifn.se.

IFN:s forskning presenteras först som ett working paper. Nästa steg är publicering i en vetenskaplig tidskrift som är peer reviewed. Här är några av de artiklar som nyligen accepterats för publicering.

Davidson, Carl, **Fredrik Heyman**, Steven Matusz, **Fredrik Sjöholm** och Susan Chun Zhu (kommande). "Globalization, Recruitments, and Job Mobility". *Canadian Journal of Economics*.

Denna studie undersöker sambandet mellan företags exportintensitet och vilka rekryteringsstrategier som företagen använder sig av. Forskarna finner att exportintensiva företag i högre utsträckning anställer personer med egen erfarenhet av att jobba i exportföretag. De finner också att högkvalificerad arbetskraft rör sig från hemmamarknadsorienterade till exportintensiva företag när globaliseringen ökar.

Hammar, Olle, Mounir Karadja och Akib Khan (kommande). "Social Networks and Immigrant Integration: Experimental Evidence from Sweden". *Journal of Development Economics*.

Utlandsföddas begränsade sociala nätverk pekas ofta ut som en avgörande anledning till gruppens svaga arbetsmarknadsutfall och social exkludering. Detta projekt studerar ett randomiserat fältexperiment för att kausalt estimerar hur utlandsföddas sociala och ekonomiska utfall påverkas av ökad kontakt med etablerade svenskar.

Persson, Lars och Thomas Seiler (kommande). "Entrepreneurial Optimism and Creative Destruction". *North American Journal of Economics and Finance*.

I denna studie visas att osäkerhet och optimism karakteriserar expansiva entreprenörsföretag. Dessa företags optimism kan effektivisera strukturomvandlingar då de bättre kan stå emot etablerade företags konkurrensbegränsande åtgärder. Detta tenderar att gynna konsumenter genom lägre priser och nya produkter.

Emil Bustos är ny forskare på IFN sedan 1 juni. Han disputerade våren 2022 vid Handelshögskolan i Stockholm med avhandlingen *Essays on Firms' Hiring, Investment and Risk Management Decisions*. Hans forskning är inriktad mot tillämpad mikroekonomi, arbetsmarknadsekonomi och företagsfinansiering. Emil är särskilt intresserad av kollektivavtalens och kreditmarknadernas betydelse för företagens investerings- och anställningsbeslut. Nu i juni är han dessutom aktuell med en rapport för tankesmedjan Arena idé, "Lägstalöner och sysselsättning i den nya arbetsmarknadsforskningen" där han sammanställer forskningen om lägstalöner.

Emil Bustos. Foto: Elisabeth Gustafsson.

Johan Allen, Gustav Sundén och Jessica Nilsson. Foto: Fabian Lindborg.

Sommarassistenter 2022

Sedan 7 juni arbetar tre sommarassistenter på IFN: **Johan Allen**, **Jessica Nilsson** och **Gustav Sundén**.

Johan Allen har precis avslutat första året på Masterprogrammet i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm och kommer efter sommaren att flytta till Schweiz för att studera ett år på universitetet i St.Gallen som deltagare i Handelshögskolans "Double Degree"-program i nationalekonomi.

Jessica Nilsson läser masterprogrammet i nationalekonomi vid Örebro universitet och har ett år kvar till examen. Hon är framför allt intresserad av mikroekonomi (internationell handel, IO och strategiska beslut) och har även läst en hel del statistik.

Gustav Sundén läser masterprogrammet i nationalekonomi vid Lunds universitet och ska till hösten på utbytestermi till Groningen. Han är särskilt intresserad av frågor som rör ekonomisk integration, penningpolitik och institutionell ekonomi.

IFN-forskare i Almedalen

I år medverkar tre IFN-forskare vid olika seminarier under Almedalsveckan. Ämnena behandlar allt från ekonomisk politik till teknikutvecklingens effekter på företagets konkurrenskraft.

Söndag 3 juli kl. 13.30 – 15.00 | Moderaternas ekonomisk-politiska seminarium. Måste det vara dyrt att vara svensk?

Daniel Waldenström, IFN, medverkar vid Moderaternas seminarium. Övriga medverkande är Elisabeth Svante-sson, vice partiledare och ekonomiskpolitisk talesperson (M) samt Robert Boije, chefsekonom, SBAB.

Läs mer: <https://www.almedalsveckan.info/program/65792>

Foto av Georg Gyllensjell från Pixabay .

Tisdag 5 juli kl. 13.00 – 13.45 Tele 2 | Hur kan privata mobila 5G-nät stärka den svenska konkurrenskraften?

Lars Persson, IFN, medverkar vid Tele 2:s seminarium. Privata mobila 5G-nät är en ny möjlighet för industrier och företag. Hur kan denna teknik bidra till att stärka svenska företags internationella konkurrenskraft? Vilka är möjligheterna? Vad krävs för att få fart på utvecklingen och hur står sig Sverige jämfört med andra länder på det här området?

Utöver Lars Persson medverkar Sofia Ahlmark Hyvärinen, försäljningschef företagsmarknaden, Tele2, Helena Fagraeus, chef för strategi och hållbarhet XShore, Maria Rosendahl, näringspolitisk chef Teknikföretagen, och Andreas Dahlqvist, Head of Mobile Private Networks, Tele2.

Läs mer här: <https://www.almedalsveckan.info/program/65792>

Onsdag 6 juli kl. 10.00 – 10.45 TCO | Från a-kassa till b-kassa på 40 år.

Andreas Bergh, IFN och Lunds universitet, medverkar vid TCO:s seminarium när en ny rapport om hur den svenska arbetslöshetsersättningen står sig i ett europeiskt perspektiv lanseras. Utöver Andreas Bergh medverkar Anna Johansson (S), ordförande för riksdagens arbetsmarknadsutskott, Jayeon Lindellee, filosofie doktor i sociologi, och Therese Svanström, ordförande TCO. Samtalet modereras av journalisten Åsa Julin.

Läs mer här: <https://www.tco.se/EVENT/tco-i-almedalen-2022/fran-a-kassa-till-b-kassa-pa-40-ar/>

13 juni 2022| Ny SNS-rapport: Kommunala bolag har ökat kraftigt

Andreas Bergh, IFN och Lunds universitet och Gissur Ó Erlingsson, Linköpings universitet, presenterade en SNS-rapport som visar att de kommunala bolagen har ökat kraftigt sedan 1970-talet. Vilka är fördelarna med bolagisering av kommunal verksamhet? Hur tolkar de kommunala bolagens styrelseledamöter sitt uppdrag? Finns det några samband mellan antalet kommunala bolag och korruption? Nu kan du se filmen från seminariet i efterhand på sns.se.

21 juni 2022| Ny rapport från Entreprenörskapsforum: Borde vi ha fler enkla jobb?

Per Skedinger, IFN och adjungerad professor Linnéuniversitetet, presenterade sin rapport "Borde vi ha fler enkla jobb?" I rapporten kartläggs vad svensk och utländsk forskning visar om vilka som har enkla jobb och huruvida dessa jobb leder till mer kvalificerade arbeten. Utöver Per Skedinger medverkade Sven-Olov Daunfeldt, chefsekonom Svenskt Näringsliv, Adnan Habibija, arbetsmarknadsutredare LO, samt Maria Norrby, arbetsmarknadsdirektör Helsingborg.

Nyhetsbrev:

Nyheter från IFN utkommer sex till sju gånger per år. Dessutom publiceras *News from IFN* två gånger årligen.

Nyhetsbrev

Redaktör: Eva Malm Öhrström, eva.malmohrstrom@ifn.se; tfn 08-665 4525. Ansvarig utgivare: Fredrik Sjöholm